

LIST ZA GOSPODARSTVO, PROSVETO IN KULTURO

Jesenice, 1. avgusta 1936

Čuvarji hočemo biti!

Kjer se stikata vzhod in zahod evropskih kultur, kjer se križajo tri velike veje indogermanskih rodov, na križišču in na mejah treh držav stojimo in smo priča borbi trojnih idejnih stremljenj: umirajočega liberalizma, brezbožnega materijalističnega marksizma in pozitivnega, v večnostnih zakonih temelječega krščanskega aktivizma. — Usoda nas je postavila na mejo, na branik.

Branili bomo vero očetov, v kateri so zajemali moči za življenjsko borbo, kleno odpornost zoper vse stiske in zoper vsako zlo, in iz katere jim je rasel sončni up v zarjo lepše bodočnosti.

Z ljubeznijo do naših mater, do njihovih žrtev in trpljenja, s svetim spoštovanjem pred njeno molitvijo, v kateri se je borila za našo poštenost, združujemo pravo ljubezen do naše slovenske besede, do naroda in zemlje, ki je njegova last.

V hišici očetovi, v rodnem domu, v krščanski družini in v vsem, kar je v njem in v njej, vidimo ogledalo in osnovo naših stremljenj za zdrav razvoj družbe in države. Nobeden revolucionaren plaz nas od tu premakniti ne more.

Ob delu in ob žuljih smo se rodili, z znojem je bil posvečen naš vsakdanji kruh. Na polju, v obrti, v tovarni smo videli vsak dan na svoje oči, da je Stvarnik blagoslov navezal na delo, ki je pravica in dolžnost človeka. Iz svojega dela naj človek živi. Tat je, kogar tuji žulji brez potrebe reče. Naša je zato borba za pravico človeka delavca, za njegovo čast, za njegovo svobodo, borba proti tiraniji zasebnega kapitala in zaslužjenju po kolektivnu. Hočemo, da se s človeško pomočjo, z našim sodelovanjem, z oživo-

tvorjenjem zdravih idej uzakoni v svetu pravičnost, ki je več kot surova sila in moč oblasti, katere ne priznavajo nad seboj avtoritete večnih postav Stvarnikovih.

V zmedah časa in zbežanosti duhov se hočemo varno in trdno nasloniti na skalo Resnice, ki je obenem tudi Pot in Življenje ne samo za poedinca, marveč tudi za občestva: družbe, narode, države. Mi gremo s Kristusom in z njegovo cerkvijo. Njen nauk nam je svet, njena navodila sprejemamo s sinovsko vdanostjo. — Socijalne boje in stremljenja hočemo voditi v smislu navodil njenega učenštva v okviru velikih okrožnic socijalnih papežev.

V službi resnice v načelih dosledni, borbeni v pobujanju zmot in zablod sovražimo ogabnost osebnih obračunavanj. Ločimo človeka, ki je v zmoti in ki nam je drag, od zmote, proti kateri se borimo. — Mi vabimo vse, da nas podpro, da podpremo mi vse. Stolpci v našem listu so odprti vsem, ki so resnično dobre volje. Plemenita misel, dober nasvet, upravičena tožba, zdrava želja kogarkoli mora dobiti mesto med nami za rast, za naše skupno dobro.

Hočemo biti odraz narodne skupnosti in njegovih svetih tradicij, glasniki njegove borbe za poštenje in pravico, učičujoči ogenj, ki izžiga uljesa, ki bi se iz tujih teles hotela zajesti v naše narodno telo. Hočemo biti čuvarji zdravja, borci proti gnilobi, voda, ki mrtvece odlaga na prod, stražarji na mejah dobrega in zlega.

Z nami gre, kdor sami ni gnil.

Jesenice in njih gospodarski pomen

Med Mirco, Kobučno, Jelen-Kamnem in med Možakljo leži v dolini jeseniško mesto, ki je nastalo iz delavskih domov ob razvoju tisočletne železarske industrije. V ozadju se na severni strani dvigajo vsem turistom poznane in priljubljene gore Rožca, Golica, Kočna, v podaljšku še Stol in Begunjsca. Njihovi obronki so bili nekaj poznani kot ležišča železne rude, ki je bila ustvariteljica vse tukajšnje železarske obrti. Zadnji plavž, ki je topil železno rudo, navrtano v domačih Svetokriških jamah, je ugasnil šele leta 1907.

Tam nekje v davnini se omenja početek jeseniške železarske obrti, kje — to ni točno prikazano, saj je razvoj železarsstva v teh krajih pričel primitivno, kot pričanja v tisti dobi sleherna domača obrt. Davno prej, preden je Gaj Julij Cezar leta 57 pred Kristusom po lastnem načrtu in iz lastnih sredstev zgradil »rimsko«
cesto skozi naše kraje, že morda začena naša železarska obrt. Iz najdb ob obronkih Svetokriških planin je razvidno, da so takratni prebivalci pridobivali železo v svojih primitivnih poljskih topilnicah, kurjenih na prirodni zračni vlek ter ga nosili na prodaj. Iz poznejših zapiskov je ugotovljeno, da je naša železarska obrt tvorila vir

železnih rud rimskim državam in tu je tudi dokaz, zakaj se najdejo po italijanskih muzejih skoro povsem podobni železarski izdelki, kakršne hranijo naši muzeji. Italijani so bili lastniki naših železarn tudi v novejši dobi, okrog leta 1500, ko je železarska obrt v našem kraju zelo uspevala. Kot cvetoča doba se omenja tudi doba okrog leta 1870, ko so naše železarne pridelovale tako zvano manganovo rudo kot edino na svetu. V knjigah je zabeleženo, da so morali Amerikanci, ki so hoteli videti pridobivanje te vrste železa, plačati 25.000 zlatih kron za gledanje. Ko o naši železarski obrti kroži prvi zapisnik okrog leta 1500, je morala biti že dokaj razvita.

Železarska obrt v naših krajih je rasla in uspevala od prvih kovaških obdelav, dokler se iz primitivnih kovaških kolib ni razvila močna železarska industrija, ki je dobila po osvobojenju možnost velikega razvoja — kot največja železarska tvornica v državi in na Balkanu. V letih 1930 in 1931 je prišla tvornica iz italijanskih v domače roke in takrat pričanja doba njenega vsesplošnega razvoja.

Gospodarski pomen jeseniških železarn moremo pravilno oceniti, ako pomislimo, da so naše železarne tiste, ki so v mladi državi krile potrebe

Z Jesenic

Poročeni so bili v juliju in jim želimo nove sreče na novi življenjski poti — sledeči pari: Cerar Drago, teh. uradnik KID, s Smolej Erno, hčerko jesenišk. urarja; Likovič Rudolf, tov. delavec, s Krivec Teodoro; Rozman Franc s Katarino Egart iz Sorce. Prva dva para sta bila poročena na Brezjah, tretji v škofiji Loki. Na Jesenicah so bili poročeni: Rovnan Vladimir z Jezercem Franciško; Azman Štefan, doma s Koroške Bele, s Kramar Ivanom; Hafnar Jože s Kršmanec Francico z Brezovice pri Ljubljani; Rink Urban s Kureš Pavlino; Zorgo Adolf z Bohinc Valerijo s Koroške Bele.

Več rakev kot zibelk. Umrli so na Jesenicah v juliju: Brateš Jakob, upokojeni delovodja KID, rojen na Solkanu pri Gorici 1. 1860; Korošec Mihael, pos., rojen 1859 na Koprivniku; Kunčič Janez, upokojenec KID, rojen 1860 v občini Gorje. — Rojeni so bili v juliju: Vilman Vida in Matevž Hafnar. — V žalost je zapisana v župnijski rojstni knjigi sledeča notica: Plod so potegnili 7. 4. 1936 iz greznice hiše št. 1 pod Možakljo iz sedmega meseca nosečnosti. Tako so bili rojeni trije, umrli pa so štirje. *

G. minister dr. Kulovec in g. ban dr. Natlačen sta nas obiskala v pretečenih tednih in si ogledala jeseniško tovarno. Obljubila sta svojo pomoč na tovarnah zainteresiranemu delovnemu ljudstvu in izrazila trdno voljo in odločnost, čuvati proti vsakomur njegove koristi.

Zamenjava bankovcev. Vse, ki še posedujejo bankovce po Din 1000 I. stalne izdaje z dne 26. 5. 1926, s sliko sv. Jurija, in bankovce po Din 10 (rdeče) II. stalne izdaje z dne 26. 5. 1926, in z dne 1. 12. 1929, opozarjamo na uradne razglase obč. Jesenice, da iste takoj predložijo davčni upravi v Radovljici v svrhu zamenjave, ker je rok za zameno teh bankovcev pri Nar. banki potekel že dne 4. 4. 1936.

Zagrebski nadškof koadjutor dr. Stepinac je prišel za par tednov na oddih v naše prelepo svetokriško letovišče. — Visokemu gostu želimo, da bi iz kraja odnesel najlepše vtise in se v svežem gorskem zraku okrepil za nadaljno težko in odgovorno službo.

Zborovanje kršč. strokovničarjev pri Sv. Križu nad Jesenicami je bilo pretečeno nedeljo, na praznik sv. Ane. Zborovanje je vodil naš stari borec za delavske pravice tov. Pukšič. Na zboru, ki se je vršil po sv. maši na prostem in pri kateri je lepo pel moški zbor pevcev delavcev, sta govorila dva delavca iz revirja Trbovelj in Celja. Oba sta poudarjala, da za katoličane ni dosti, da se udeležujejo verskih vaj, ampak da je treba s Kristusom iskati Boga v stvarnem življenju časovnih prilik in se boriti za pravico stiskanih. Udeležba je bila manjša kot smo pričakovali. Morda je marsikaterega preplašilo oblačno nebo. Zborovanje kakor tudi popoldanska zabava pa sta sicer potekla v zadovoljstvo prirediteljev. — Značilno je, da je zboru kršč. soc. delavstva poslal pozdrave tudi jeseniški medstrokovni odbor, v katerem sta tudi marksistična in narodna strokovna organizacija.

Javni shod je priredila 25. jul. v Krekovem domu krajevna JRZ. Na tem shodu so njeni zastopniki orisali borbo in delo za obrambo jeseniških železarn in nevarnost, ki nam preti od Zenice. Delovnim članom poročevalcem smo tako za poučno in zanimivo poročilo kakor tudi za vse njihovo prizadevanje za gospodarski prestiž Jesenic lahko hvaležni. Samo ne odnehati! Nobene obljube naj nas ne uspavajo, da bi nas odvrnile od čuječnosti in borbe za prestiž Jesenic. Vprašanje jeseniških železarn je vprašanje našega kruha.

Osebnosti. Pouradnih deskah občine Jesenice so nalepljeni razglasi, iz katerih je razbrati, da krajev. šolski odbor na Jesenicah radi znanja in ravnanja obveščajo vse prizadete starše sledeče: »Kr. banska uprava dravske banovine je na osnovi §§ 19 in 159 zak. o narod. šolah odredila, da morajo šoloobvezni otroci obiskovati ono šolo, ki se nahaja na ozemlju občine, kjer oni prebivajo.« — Radi te odredbe bodo morali s prihodnjim šolskim letom vsi otroci, katerih starši stanujejo v občini Koroška Bela, obiskovati ondotno šolo.

železarskih proizvodov, da jih ni bilo treba uvažati za drage denarje iz inozemskih tvornic. Železarska industrija na Jesenicah pa je tudi tista, na kateri temelji življenjski obstanek sicer revnega in pasivnega kota gornje Gorenjske. Vse od Kranja pa do Kranjske gore je vezano na obstanek železarn, ki zaposlujejo trenutno nad 2.600 delavstva in nameščenstva. Letni zaslužek ljudstva znaša nad 49 milijonov dinarjev. Okrog 30.000 prebivalstva je v svojih gospodarskih prilikah vezano na obstoj in napredek jeseniških

Jesenice — Zenica

O posredovanju predstavnikov JRZ na Jesenicah za obstoj jeseniške železarne

Jesenice-Zenica, to je kratka, a sodobno najvažnejša parola, ki kroži, obdana s strahom, med vsem našim delavstvom in prebivalstvom. Ni to novo vprašanje, nego je med jeseniškim prebivalstvom poznano že več let in se pojavlja v razdobju enkrat jačje, drugič zopet bolj v odmevu, stoji pa nad Jesenicami kot Damoklejev meč. Morda nobeno drugo vprašanje ne posega tako globoko v socialne, kulturne in gospodarske interese Jesenic, kot prav vprašanje, ki je zapopadeno v tej kratki paroli, zato bo prav, ako bližje ogledamo vsebino, ki je zvezana s tem izrazom.

Slovenija je prinesla v novo državo tudi lepo razvito železarsko industrijo. Poleg železarne v Guštanju, v Štorah in poleg malih železarskih obratov na Muti ob Dravi in v Zrečah je imela Slovenija tudi prednost najjačje železarske tvornice v mladi državi. Na vsem širnem jugu je obratovala le železarna v Zenici, ki je prišla pozneje v državne roke. Vkljub temu, da so imele slovenske železarne prednost novega trga, prednost kvalificiranih kovinarjev, se zaradi premale porabe železa v državi niso mogle veliko razvijati. Kupna moč prebivalstva na jugu je tako mala, da je potrošnja železa minimalna in znaša letno le okrog 10 kg na osebo, medtem ko znaša v drugih državah okrog 250 kg in tudi do 400 kg na osebo. Tako se je zgodilo, da so naše železarne vidno propadale, kar nazorno kažejo železarne v Guštanju in v Štorah, ki so skoro brezposelne. Tudi jeseniške tvornice niso bile povsem zaposlene. Državna komisija je že l. 1931 ugotovila, da znaša produkcijska možnost jeseniških železarn letno nad 150.000 ton železa, a so pri vsem dosegle le največ 70.000 ton letne produkcije, kar kaže, da so bile zaposlene le do 50% svoje kapacitete. Naše železarne torej nikdar niso mogle delati polno zaposlene, ker je primanjkovalo naročil. Statistika o uvozu železarskih proizvodov sicer pravi, da smo istočasno, ko so bile naše železarne brezposelne, tudi uvažali železne izdelke in tudi take, ki bi jih naše železarne mogle izdelati v dovoljni količini, ako bi dobile naročila. Zakaj so bila naročila dana raje v inozemstvo, je drugo vprašanje. Izgovor je bil v tem, da moramo nekaj kupiti v inozemstvu, ako hočemo prodati naše agrarne produkte in tobak; enak izgovor je bil, ko so jeseniške železarne prosile, da se jim da naročila za izdelavo tračnic, da bi se izdelovale doma z domačimi ljudmi. Dejstvo je bilo, da so se uvažali predmeti, ki jih izdelujemo doma, četudi bi samo naša železarna lahko krila uvoz vseh teh izdelkov. Poleg uvoza takih predmetov, ki jih doma tudi izdelujemo, pa smo uvažali še veliko železarskih izdelkov na reparacije, to se pravi za stare vojne dolgove, zato so bile številke uvoza še bolj visoke. Da ni bil uvoz potreben v taki višini, se vidi iz sledečih števil: Državna statistika za leto 1935 navaja, da so vse štiri železarne (Jesenice, Zenica, Guštanj in Štore) proizvedle 150

železarn in to tako tesno, da bi kakršenkoli propad podjetja imel za posledico izselitev ljudi iz te nerodovitne in kamenite gorske zaseke. Gospodarski pomen jeseniške železarske industrije pa ne neha v pogledu obstoja ožjega našega prebivalstva, nego sega globoko v gospodarske, socialne in kulturne interese naše ožje in širše domovine kot solidna zgradba privatne podjetnosti v našem skupnem narodnem gospodarstvu, kjer danes tako manjka privatne podjetnosti in inicijativnosti.

tisoč ton železa. Ako pogledamo, da bi samo jeseniške železarne mogle izdelati letno nad 150.000 ton, vidimo, da je bil uvoz na škodo zaposlitve domačih tvornic in so morale te ostati brezposelne. To kaže tudi dejstvo, da je morala zaradi premalih naročil vsako leto po več mesecev ustavljati obrat celo državna železarna v Zenici.

V to brezdelje pa je padla odločitev, da se poveča državna železarna v Zenici in sicer na 180.000 ton letne produkcije, torej na kapaciteto, ki je večja od vse dosedanje skupne letne produkcije. Ako se država odloči, da da za zgraditev nove železarne 214 milijonov dinarjev davkoplačevalskega denarja, potem je jasno, da bo morala ta nova železarna tudi nekaj delati, da ta denar ne bo ležal mrtev. Kaj bo ta nova železarna v tako velikem obsegu delala, ko so vse naše železarne in tudi Zenica pri sedanjem obsegu brezposelne zaradi premale porabe železa, to je naše najvažnejše vprašanje in tu nastane tisto bridko vprašanje Jesenice-Zenica, ki prešinja vse naše ljudstvo in gospodarstvo. Zeniški krogi odgovarjajo na to vprašanje, da nova železarna ne bo ničesar izdelovala, kar že mi izdelujemo in da država ne bo pričela konkurirati s svojo privatno industrijo. Pravijo, da bo nova železarna delala težke profile in tračnice, ki smo jih sedaj uvažali. Ta izgovor je sicer tolažljiv, vendar ne more držati, ker dobro vemo, da so porabe tistih izdelkov, ki jih mi ne moremo izdelovati, tako male, da ne bodo nove velike železarne zaposlile niti za 10%. Težkih profilov in tračnic potrebujemo letno največ le do 20.000 ton. Vemo tudi, da bo tako draga železarna morala nekaj delati, da ne bo imela izgube, kar pa bo začela delati preko takega uvoza, ki ga sami ne moremo kriti, bo morala delati na škodo obstoječih železarn, torej tiste izdelke, ki jih je bilo že sedaj premalo, da bi bile železarne zaposlene. Že pri sedanjem obsegu je morala državna železarna v Zenici zaradi pomanjkanja naročil večkrat ustaviti obratovanje, kaj šele bo, ko bo ta železarna povečana. Državni krogi sicer pravijo, da bo nova železarna delala to, kar sedaj uvažamo. Mi bi se vprašali, zakaj pa bi naše železarne ne dobile vsaj del tistih naročil, na katere so morale tako dolgo čakati in jih niso dobile. Zakaj bi brezposelne slovenske železarne ne smele napredovati. Preko vsega tega pa je prestrašila še izjava ministra ob otvoritvi Zenice, ki je rekel, da bo Zenica izdelovala vse od igle pa do največjega profila, da bo torej delala tudi to, kar delajo naše železarne. Ako bo torej državna železarna, ki ima vse prednosti, konkurirala s svojo privatno industrijo, potem je jasno, da bo morala ta propasti.

Mi proti napredku industrije v državi nimamo nobene pripombe, nego jo iz srca želimo. Navajamo le dejstva, ker želimo, da bi južni kraji napredovali tako, da bi za ta napredek ne plačala Slovenija, ker imamo v tem že nekaj izkušenj. Ni morda trenutno tudi prav, da se inve-

stirajo visoke vsote državnega denarja na jugu prav za iste industrije, ki so že v Sloveniji brezposelne, medtem ko imamo toliko potrebe povsem na jugu, da se tamkajšnja industrija nacionalizira in osamosvoji. Ne trdimo, da je bodočnost železarstva pri nas neizgledna, nasprotno, železarstvo bo napredovalo. Gotovo pa je, da konzum železa ne bo zrasel čez noč, nego le počasi s povečanjem standarda prebivalstva, zato ni dobro na ta račun delati hitre eksperimente. Bojazen, da bi železarna v Zenici konkurirala z našimi tovarnami, je tudi v tem, ker so naša podjetja glede mezd in socialnih dajatev gotovo na mnogo višji stopnji od južnih in imajo poleg tega še dražjo prevozno tarifo, medtem ko ima drž. železarna že prednost kot taka za vsa naročila.

V tem smislu in s takimi argumenti so jese-

niški zastopniki JRZ posredovali za obstanek Jesenic na vseh merodajnih mestih, kar priča o pripravljeni in objektivni akciji. Zastopniki so izjavili tudi, da ako je Zenica namenjena kot državno obrambno podjetje in da kot tako ne bo posegalo v področje svoje privatne industrije, nimajo proti Zenici nobenega ugovora. Slovenski zastopniki v vladi so sprejeli navedbe Jeseničanov, jih preštudirali za nadaljnjo obrambo slovenskih železarn. Minister dr. Kulovec in slovenski ban dr. Natlačén pa sta si sama ogledala jeseniške železarne, da z dobljenimi informacijami posredujejo za obrambo Jesenic, ki obstoja v tem, da se našim železarnam nikakor ne reducira kvantum produkcije, nego da se jim poveča, kakor se povečavajo potrebe kraja za napredek pasivnega kota slovenske zemlje.

Sila delavcev

Trenja med posameznimi stanovi so obstojala v vseh časih. Enkrat močnejše drugič manj. Sedanji gospodarski stroj na eni, sproščeni egoizem človeka na drugi strani pa sta današnjemu rodu ustvarila velikansko borbo, ki se bije po vsem svetu med delovnim ljudstvom, predvsem industrijskimi proletarci in denarnimi mogotci. Delavstvo ima vlogo šibkejšega. Borbo vrši po svojih stanovskih strokovnih organizacijah. Sploh je med delavstvom ustvarjeno mišljenje, da je temelj njihove moči v teh stanovskih organizacijah. Na prvi pogled izgleda tako. To pa ni res. Ne misli, da bijem po strokovnih organizacijah. Ne. Imam trdno vero, da je najslabša delavska strokovna organizacija boljša za delavstvo kot nič. Ko boš prečital ta sestavek, pojdi sam vase in premišluj in spoznal boš z menoj vred, da imam prav, ako trdim, da je sila in moč delavstva drugje, da je strokovna organizacija samo okvir nečesa, kar se dogaja v tebi, spoznanja pravilnega in nepravilnega dogajanja v tvoji okolici, samo forma, s katero združujemo v celoto in dajemo zunanje izraza notranjemu bogastvu posameznika.

Temelj sile in moči delavcev je

stanovska izobrazba.

Tu je pričetek one prave delavske zavesti, iz katere črpajo delavske strokovne organizacije svojo moč, udarnost in spoznavanja prave smeri o delu, ob mezdnih gibanjih in delovanju na ostalih področjih javnega udejstvovanja za dobrobit delovnega ljudstva. Številčna moč je sicer za organizacijo važna, toda ne odločilna.

Kaj pomaga mrtvoudnemu lepa obleka, nič. Naj ima kmet na videz še toliko lepega žita na svojih njivah, če je brez klasja. Trpel bo lakoto. Isto je s strokovnimi organizacijami. Čeprav delavstvo plačuje za organizacijo svoje mesečne prispevke, če pa je drugače indiferentno, brezbrizno, je organizacija bolna, nima udarnosti, ni inicijativna. Delavstvo nima od organizacije onih koristi, kakor bi jih imelo, če bi polagalo več pažnje na stanovsko izobrazbo.

Pa bo kdo rekel, da za nas jeseniško delavstvo to ne drži. Imamo močne in delovne strokovne organizacije in razmeroma ugodne plačilne pogoje. Počasi prijatelj. Priznam, da smo za visok odstotek pred drugimi kraji, predvsem onimi, kjer se je industrija šele razvila. Trdim pa, in tudi ti boš priznal, da smo še daleč od prave delavske dozorelosti, da organizacije še ne morejo nuditi delavstvu onega hrbitišča, s katerim bi se moglo uspešno postaviti v bran tisočerm nevarnostim, ki mu grozijo od vseh strani.

Ali si že kdaj premišljeval o tem, koliko je pri nas zaposlenega delavstva in koliko združenega v organizacijah. In o tem, kako mnogi poj-

mujejo strokovno organizacijo. Imajo jo za molzno kravo, ki naj samo daje, dela in gara. Zaseduje inicijativnost organiziranih delavcev; če pride na sestanek, je brez življenja, komaj čaka, da gre; saj bodo drugi napravili, kar je treba; s tem se tolaži večina. Ali si že opazil, kako malo pažnje polaga delavstvo na svoje edino vidno orožje, s katerim se lahko brani v javnosti, ustvarja zase javno mnenje in vpliva na zaključek svojih zahtev — **svoj delavski časopis**. Nimalokrat se zgodi, da še isti dan, ko ga je prejel, ga dobiš na »omarcah« po obratih vsega zamazanega potem, ko je zaužil kruh. Niti malo ne pomisli, koliko idealizma, požrtvovalnosti in samozataje je položenega v vrsticah od zavednejših tovarišev. Zanimaj se za promet v jeseniških knjižnicah. Doživel boš razočaranje, ugotovil boš, da se čita sicer veliko, toda strokovnega čtiva jako malo. Bratovska skladnica je važna ustanova. Sleherni delavec bi moral imeti pravila doma, jih poznati, zlasti najvažnejše. Zanimivo bi bilo poročilo g. upravnika, koliko je bilo prodanih izvodov pravil. Zase sem mnenja, da jih nima niti vsak deseti delavec. Imamo ustanove, katere so izrecno namenjene delavski dobrobiti, kakor delavska zbornica, borza dela in inšpekcija dela. Ali delavstvo ve njih ustroj? In vendar postaja reorganizacija teh ustanov vedno bolj aktualna. Pa to ni vse. Na mesečnih kuvertah imamo napisano celo vrsto odtegljajev za svoje socialne ustanove, potem davek in dr. Malo je delavcev, ki jim je znan odstotek odtegljaja za posamezno ustanovo. Ali ni v lastnem interesu delavstva, da vse, kar je v službi za njegovo dobro, pozna, varje in stremi, da se še izpopolnijo. Zakaj toliko nevednosti o teh tako važnih stvareh. Delavstvo je vendar tako zelo prepuščeno samemu sebi in nima nikjer opore v svojih stremljenjih po izboljšanju.

Če zasledujemo vzroke, zakaj delavstvo toliko greši nad samim seboj, bomo ugotovili, da samo zaradi tega, ker ima napačne nazore o strokovnih organizacijah. Vsak misli, da je izvršena njegova dolžnost, če je organiziran. Organizacija ima vodstvo in tega dolžnost je, da skrbi zanj. Ne zaveda se v svoji komodnosti, da je odbor samo izvršilni forum želj in zahtev organizacije, t. j. članstva. Če je članstvo nezavedno, je nezavedna organizacija in od take ni pričakovati koristi. Res je sicer, da odbor po svoji uvidevnosti rešuje in išče smeri v svojem delu. Res pa je tudi, da smo doživeli, da je bil način delavskih borb večkrat nepravilen. Ni čuda, če sloni vsa rešitev tako težkega vprašanja, kakor je delavsko, samo na par ramah. — Delavstvo, spoznaj samega sebe, če hočeš, da bo kdaj bolje. Zdravi svoje gospodarsko stanje in položaj v človeški družbi pri korenini — stanovski izobrazbi!

ASK Gorenjec ima 1. in 2. avgusta na športnem igrišču ob Krekovem domu svojo letošnjo glavno športno prireditvev pod pokroviteljstvom g. bana dr. Marka Natlačéna.

S Koroške Bele

Blagoslov kapnice na Svečci. Po dolgem počitku, ki se je vlekel celih 25 let, so se končno načrti za izboljšanje bevške planine Svečce začeli postopoma izvrševati. Že lani smo pričakovali uresničitvev prvega dela, a je zmanjkalo denarja. Letos je prišla na vrsto kapnica. Želje upravičencev in napóri gospodarskega odbora so dobili najboljšega zagovornika v osebi g. bana dr. Natlačéna in komisarja za agrarne operacije g. ing. Pirca, katera sta se zavzela za uresničitvev tega načrta in odobrila 30.000 Din banovinske podpore, kar krije dve tretjini vseh stroškov. V nedeljo 19. julija se je zbralo na planini zelo veliko ljudi, kateri so prisostvovali ob 10. uri sv. maši in nato blagoslovitvi kapnice. Pokončanah obredih se je predsednik gospod. odbora g. Jernej Konič zahvalil v kratkem govoru g. banu in g. komisarju za nakazano denarno pomoč, g. kaplanu Duhovniku za številne tozadevne intervencije, ljudem za udeležbo, in končal z željo, da bi se prihodnje leto zbrali še v večjem številu ob blagoslovitvi nove koče. — Drugi del načrtov je: zgraditev nove planinske koče, ki bi bila od sedanje oddaljena kakih 10 metrov. Dobro bi bilo, da bi upravičenci že letos pripravili potrebni les in ga spravili na planino. Baj je tudi g. župan, katerega je opogumila denarna pomoč banovine, obljubil, da bo izposloval večjo podporo iz obč. proračuna. V novi koči bi bilo treba napraviti tudi nekaj sob za slučaj, da bi tujci, kateri hodijo občudovat prekrasno lego naše planine, hoteli tukaj preživeti nekaj tednov. Dosedanja koča bi se po teh načrtih preuredila v hlev, kar bo mogoče napraviti z malimi stroški. Urediti bo treba tudi okolico, iztebiti kislico, ki je polno okrog koče, pa bodo ljudje še z vse večjim veseljem kot dosedaj prihajali na planino.

Poročili so se: Babnik Franc s Frančiško Dolinšek, Lavtizar Maksimilijan, tov. delavec, z Medja Angelo in Olah Karel, tov. del., z Binder Antonijo.

Rojena je bila v juliju Noč Ana na Kor. Beli št. 90.

Umrli je v juliju edino Tine Prešeren, katerega smo pokopali v soboto 25. julija.

Romanje na Svete Višarje. V soboto 26. julija je odšlo na Svete Višarje iz župnije Koroška Bela pod vodstvom g. kaplana 70 ljudi, katerim se je pridružilo še kakih pet drugih. Ker je bilo romarjev preveč, se je pregled v Beli peči zavlekel in so prišli v Žabnico šele ob sedmih. Skupna sv. maša je bila v nedeljo ob pol sedmi uri. Med mašo je mnogo romarjev pristopilo tudi k sv. obhajilu.

Prosveta

Godovanje obletnic Krekovega prosvetnega društva na Jesenicah

29. in 30. avgusta bo veliko slavje na »Orlovskem«, kakor nazivajo Jeseničani stadion ob Krekovem domu. Društvo slavi svojo 40 letnico, fantje 50 letnico samostojnega društva, godba 25 letnico. Preobširno je gradivo, da bi opisovali borbo jeseniških delavcev v dobi nemškega burševstva, ki so hoteli s svojimi »verein« zavzeti naše mesto v svojem »drangu« na Jadran, kakor tudi borbo liberalcev, ki so l. 1904 nastopili v svojem časopisju s kleveto, da se društvo bavi s politikom, samo da bi mačehovska avstrijska oblast razpodelila slovensko katoliško delavstvo. Na ta praznik se pripravljajo Jeseničani z vneto. Vabila in vprašalne pole so poslani po vsej Gorenjski, ker je ob tej priliki tudi »Gorenjski prosvetni tabor«. Društva, ali se pripravljate v smislu okrožnic na to slavje? Vabimo vas vse, da pridete v čim večjem številu, zlasti v narodnih nošah ali enotnih oblekah. Znak je gorenjski rdeči nagelj z rožmarinom.

*

Fantovsko okrožje. Na svetu Triglav, okrožja smo z veseljem ugotovili reorganizacijo fantovskih odsekov, ki jih je 20 v okrožju. Iz ust mladih fantov smo slišali željo po skupnem enotnem delu, ki naj se zlasti izraža v skupnih manifestacijah in nastopih. Fantovski tabor se bo združil z Gorenjskim prosvetnim taborom 30. avgusta, kjer bodo popoldne nastopili v posebnem manifestacijskem nastopu. Lepa armada fantov bo, če bodo prišli korporativno vsi iz Triglavskega okrožja.

Vajenka išče trgovina na Jesenicah. Ponudbe na upravo lista „Na mejah“.

Povzdignimo tujski promet

Mesto Jesenice s krajem Planina-Sv. Križ so bile po § 9 zakona o davčnih in taksnih ugodnostih za hotelsko industrijo že v letu 1931 uvrščene v seznam klimatskih in turističnih krajev. S posebno naredbo bana dravske banovine z dne 16. 6. 1931 in pozneje dne 2. 7. 1935 renovirano pa so bile Jesenice in kraj Planina-Sv. Križ določene, oziroma priznane za letoviški ali zdraviliški okoliš, t. j. za tujskoprometni kraj.

Vsekakor nadzorna oblast temu kraju posveča tozadevno skrb že s tem, da je Jesenice in Sv. Križ proglasila za letoviški kraj in s predpisi določila potrebne pogoje, ki dajejo temeljno podlago ter smernice za nadaljnji razvoj turizma.

Da je merodajna oblast spoznala ta kraj kot za to primeren, je povsem razumljivo, ker to, kar nudi mati narava Jesenicam in njeni okolici, se ne more dobiti s še tako protekcijo, t. j. predvsem krajevna klima, flora, če hočete tudi fauna, prirodne lepote, narodne noše in druge znamenitosti. Tudi pogostinski obrati ne zaostajajo za drugimi letoviškimi kraji.

Glede zdravstva si dovoljujemo našo trditev, ki naj velja v dokaz, podpreti s sledečo razpredelnico:

Leto	Št. prebivalstva	skup. št. umrlih	umrlih na tbc.
1931	6385	68	8
1932	6546	72	11
1933	6662	70	6
1934	6785	68	12
1935	7295	52	4

Vsi smrtni slučajji se nanašajo za celo politično občino Jesenice, t. j. tudi s faro Planina-Sv. Križ, le s to izjemo, da pri Sv. Križu na tuberkulozi v zgornji razpredelnici navedenem razdobju ni nihče umrl. Pri zadnji zdravniški preiskavi šoloobveznih otrok v letu 1935 je našel šef zdravnik jeseniškega protituberkuloznega dispanzerja dr. Furlan Tomaž v celi svetokrižki šoli med otroci od 6. do 15. leta samo en pojav tuberkuloze, kar je glasom njegove izjave edinstven slučaj v celem radovljiškem srezu. Tudi v zadnjem desetletju ni bil pri Sv. Križu niti enkrat zaradi nalezljivih bolezni prekinjen šolski pouk, še manj pa kontumacirana kaka hiša.

V spomladni sezoni je vsepovsod zrak prepojen s prijetnim opojnim vonjem, ki ga širi kraljestvo narcis, spremlja joč turista vse skozi prav do vrha Golice 1836 m.

Tudi zimska sezona je vsled svoje prirodne lege vedno na višku.

Nujno pa bi se morali zavedati, da leži osnova našega turizma in tujski promet sploh v prvi vrsti v pogostinskih obratih, hotelirjih, gostilničarjih itd.

Poleg Združenja gostil. podjetij na Jesenicah, za sodni okraj Kranjska gora, sodelujejo za povzdigo tujskega prometa še naslednja društva: SK »Gorenjec«, SK »Bratstvo«, SK »Kovinar«, SK »Enakost«, Olepševalno društvo Jesenice, »Putnik« Jesenice in jeseniška občina. Prav v zadnjem času pa je bilo ustanovljeno na inicijativo g. Krašna Franca, župnika pri Sv. Križu, istotam »Tujskoprometno društvo«. Vsem navedenim korporacijam je več ali manj posredna ali neposredna skrb za čim boljši tujski promet.

Nikakor pa ne moremo razumeti, zakaj se je in se še od strani odgovornih činiteljev, oziroma poklicanih faktorjev zanemarja rešitev zaprosene železniške ugodnosti, ki jo tudi druga in to manjša letovišča uživajo po § 11 železniške tarife, do katere ugodnosti ima jeseniški kraj, odnosno Planina-Sv. Križ zakonito pravico in po-

trebne pogoje. Z dosego omenjene železniške ugodnosti bi se čisto gotovo tujski promet znatno dvignil, saj bi imel vsak letoviščar, ki bi bival teden dni v tem kraju, pravico do brezplačne vožnje v povratku.

Kaj pa propaganda? Ali je nepotrebna? Ali ni sodobno sredstvo za povzdigo tujskega prometa?!

V tem oziru se vse preveč zanemarja! Sploh manjka za to potrebnega razumevanja. Nujno je potrebno, da v svrhu propagande pristopi v prvi vrsti na pomoč občina, morda sama ali pa skupno z ostalimi činitelji in z Zvezo za tujski promet v Ljubljani ter tako v domačem kakor tudi v inozemskem časopisju, revijah, propek-tih, lepakih in drugih publikacijah plasira mnogoštevilne članke o tujskem prometu z opisi domačega kraja, pokrajinskih lepot, sestavne inicijativne vsebine, poučne članke in notice ter tako zainteresirati javnost o vseh možnostih, ki jih nudijo Jesenice z okolico.

Tujski promet v jeseniški občini v letu 1935 je bil, kakor ga prikazuje naslednja tabela:

	Jesenice	Planina-Sv. Križ
Jugoslovanov	625	358
Avstrija	60	56
Belgija	1	—
Češkoslovaška	45	14
Anglija	1	—
Francija	4	—
Grčija	2	—
Holandija	2	—
Italija	19	3
Nemčija	44	12
Nordijske države	1	—
Švica	2	1
Poljska	2	—
Rumunija	1	—
Ostale evrop. države	4	1
Amerika	1	—
Ostali kontinenti	2	—
Skupaj	804	405
Poslovno	525	—
Noči poslovno	655	—
Noči ostali	1189	1208

Študij te tabele moramo z obžalovanjem konstatirati, da se te številke nanašajo samo na one, ki so prenočili v tem kraju, ker ni mogoče voditi tako popolne evidence, v kateri naj bi bili zapopadeni tudi oni, ki so sicer tudi, toda le samo čez dan obiskali naše kraje, ne da bi prenočevali.

Čez državno mejo v Ratečah je n. pr. prišlo v letu 1935 745, a čez Korensko sedlo 1870 avtomobilistov, ki so pretežno, t. j. skoraj vsi pasirali Jesenice in več ali manj tudi imeli postanek.

Sploh so Jesenice središče prometa in izhodišče divnih izletov v okolico, Vintgar, Bled, Golica, Triglavsko pogorje itd.

Tujski promet je problem, ki mu posvečajo tudi vse večje kulturne države potrebno pozornost, da se tudi mi Jeseničani zganemo in ravnamo po njihovem zgledu. Kajti nobena panoga narodnega gospodarstva ni tako občutljiva in toliko podvržena raznim vplivom in okoliščinam, kakor prav tujski promet.

Prijavite se na proslavo 40 letnice Krekovega prosvetnega društva!

Fantje in dekleta enotne obleke, narodne noše, skupine na vozovih.

Brez ovinkov

Odprto pismo Bernardu Shawu

Petdeset let ste zbijali šale britanski javnosti. V tej dobi ste napravili marsikatero dobro, a tudi slabo šalo. Zadnja je slaba, tako zelo zanič, da jo niti vaša starost ne more opravičevati. Društvu za pomoč pohabljenim otrokom ste poslali dopisnico te-le vsebine: »Ker današnji svet ni primeren, da bi otroci živeli v njem, bi bilo čisto prav, ako bi priredili malim pohabljenecem sijajno razvedrilo. Ko se otroci nasitijo in utrudijo veseljačenja do pospanosti, tedaj odprite plinsko cev ter pustite otrokom, da se prebude v nebesih.«

Vem, da družba ni sledila vašemu nasvetu, toda ali se vam ni zdelo, da bi ta ali ona uboga mati, ki vzdihovaje premišlja bodočnost svojih otrok, zapadla skušnjavi, kaj sličnega napraviti? Velik riziko ste prevzeli, ko ste napisali ono karto, gospod Shaw.

Vi citate časopise in gotovo niste slepi, da ne bi opažali, kaj se dogaja okoli vas. Zatorej morate vedeti, da enostavno ni res, kar ste pisali. Otroci imajo danes boljše čase kot kdajkoli poprej, bolje so oblečeni, boljše prehrano imajo in mnogo več pazljivosti se jim posveča. Spomnite se le vaših lastnih otroških let pred sedemdesetimi leti in priznajte, da se je mnogo spremenilo in obrnilo na bolje.

V mislih ste imeli vojno in otroke, ki bi mogli biti ubiti pri morebitnih zračnih napadih?

Dežela, ki se nahaja v vojnem stanju, bi ne bila primerna za otroke, to je res. Toda, mi se

ne nahajamo v vojni in nočemo vojne, naša krivda ne bo, ako izbruhne. Ako bi ta vaš argument držal, ali bi ne bilo bolje, da Japonci pobijejo svoje otroke, ker je Japonska potresno ozemlje in ob potresih so tudi otroci v nevarnosti, da bodo ubiti. Po vašem bi bilo treba otroka udariti po glavi, da ne bi bil ubit pri prekoračenju prometnega cestnega križišča. Argument vojne torej ne opravičuje vašega mnenja. Ako danes obstojajo vojne nevarnosti, so to le posledice diktature v nekaterih velikih državah. Ali niste vi mnogo pripomogli k tem diktaturam? Poveljevali ste komunizem in fašizem ter zasmehovali našo demokratično parlamentarno institucijo. Da, celo bodrilno besedo ste imeli v prid vojne. Ko je Italija vkorakala v Abesinijo, ste svetu natvezali, da so to le graditelji cest in ker gradba cest pomeni civilizacijo, prinašajo Abesincem samo dobrote. Še eno besedo.

Današnji svet je za otroke mnogo boljši od nekdanj, mnogo težavnejši pa je za starše. Vaša slaba šala ga prikazuje še težavnejšega, zašli so v dvome prav zaradi vaših nepremišljenih besed. Poguma ste dali onim, ki se otrok branijo, kateri jih ovirajo v iskanju razvedrila in jim vaše besede pridejo ravno prav v opravičilo.

Mi pa nujno potrebujemo otrok, ako hočemo, da se ohranimo kot narod in država. Preveč praznih zibeli je že pri nas.

Premislite to, gospod Shaw.

Vaš odkriti Ben Blunt.

Takih domov treba ni

Prelistavam imenik prosvetnih domov v naši lepi domovini. Mnogo jih je in z veseljem in ponosom kažemo nanje kot vidna znamenja stremljenja naroda, ki noče zaostati, ampak hoče kvišku in naprej.

Kdo bi preštel vse nastope, vsa predavanja, vse neštete ure vaj in skušenj, kdo precenil vse žrtve, ki so jih v teh domovih položili inteligentno in ročno delovni sloji naroda za našo skupno lepšo bodočnost. — Kako škoda bi bilo, če bi šlo vse to ogromno delo mimo cilja. Včasih človeka res zaskrbi, da bi se to ne zgodilo.

Kakor je domače ognjišče in materina ljubezen simbol in jedro družinske skupnosti in je hiša brez tega mrtva, tako je mrtev lahko še tako lep prosvetni dom, če v njem ni ognjišča, ni jedra življenja. Jedro je skupna misel, je enotno kulturno stremljenje, je duhovna bit organizacije. Kakor drevo s koreninami zasidrano v zemlji po enotnem deblu poganja sok življenja v vejevje, tako mora biti društvo in vse njegovo življenje nekje zasidrano v trdnih, zdravih temeljih, da iz njih črpa in dovaja po enotnem hotenju novega življenja vsem organizacijskim panogam. Suha veja je, kdor te temelje zanika v besedi ali v dejanju in kdor jih ljubosumno ne varje. Tudi ne more rušiti enotnosti, v komur je življenje skupnosti, in kdor jo ruši, ubija to življenje in mu je sovražnik.

Enotno kulturno stremljenje v domu je tisto ognjišče, na katerem gori ogenj, ki nikogar ne sme pustiti hladnega, je žarišče, iz katerega črpa duh vedno novega bogastva, da ob njem bogati človek in družina, iz katere v dom prihaja in se vanjo vrača. Član društva, član družine mora prihajati iz doma prosvete na umu in srcu zmeraj bogatejši, kakor je prišel tja. Novega ognja, novih stremljenj, novega idealizma se mora tu navzeti in z njim oplemenititi svoj rodni dom,

svoje sestre in brate. Luč in toplota srčne in umske kulture, smisel za skupnost in jačenje pripravljenosti za žrtve morajo spremljati vsako resnično prosvetno kulturno društvo in njeno delo. Kjer tega ni, tam domovi družinam tla izpodkopavajo, rušijo osnovno celico človeške družbe, razkrajajo njeno duhovno vzajemnost, uničujejo smisel za skupnost in vzgajajo prazno, sebično individualnost in takih društev in domov treba ni. Tam namreč ni rasti v življenje, tam nasprotno so večeri hladni, je prosveta mrka, je bluf in videz in je zdravo življenje v razkroju. Pod lepim imenom je lov v vse mogoče smeri, samo v dobro ga ni.

Na braniku slovenske kulture

Kultura telesa je dosegla višek. Skoro vsi rekordi, ki jih zmore naše telo, so na višku. Ko bodo rekordi doseženi, kaj potem?

Znamenje današnjega časa je rekorderstvo v tehniki. Nehanje človeka teži le za ukrotjenjem zunanje narave. Kje je vest, kje je duša? Kje vzgoja značaja? Stojimo pred dejstvom, da se bo pred nami odprla široko zevajoča praznina naše notranjosti. Iskali bomo značajev, našli pa samo brezznačajnost.

Fantje, dekleta, na branik! Na branik za našo slovensko kulturo proti sebični vzgoji v duhu zmaterializiranega telesnega kulta brez Boga in brez vzgoje duše! Svojemu narodu bomo služili le, če mu bomo dali kremenite značaje, ki ne bodo nikoli klonili. Narod, ki je izgubil vero v Boga in vero v svojo duhovno moč, je zapisan pogibelji.

Delavci, branite svoje strokovne organizacije v smislu in pravcu nar. tradicij in skupnosti!

Kritika

Nekaj misli k našemu prosvetnemu delu

Ko je bilo v lanski jeseni znova upostavljeno in obnovljeno Krekovo prosvetno društvo, so vse edinice tega društva začele z novim delom v polnem razmahu. Vrstili so se menjaje prosv. večeri, moški in fantovski sestanki, tudi Glasbeno in pevsko društvo »Aljaž« se je oprijelo dela na odru z novim elanom. Prosvetno delo je oživelo v zavesti, da ima vsak narod, tudi naš slovenski, naravno pravico, da se na podlagi svojega narodnega jezika izobrazijo do najvišje stopnje. Upravičeni smo torej terjati, da se nam osnujejo vsa kulturna izobraževališča od najnižjih do najvišjih. Ta zavest mora vedno živeti med nami in je najosnovnejši element vsakega prosvetnega dela.

Po naši zemlji je toliko prosvetnih domov in igramo Slovenci relativno brez dvoma več, kakor kateri drugi narod na svetu, zato se mislim v teh vrsticah ustaviti pri našem odru in napraviti bežen pogled čez delovanje v pretekli sezoni. Vseh predstav je bilo 43, všteti tudi ponavljanja in gostovanja. Naši igralci so naštudirali 18 novitet (med njimi dve domači jeseniški avtorjev) in sicer: 7 dram, 6 veseloiger, 3 operete in eno mladinsko predstavo, kar je za čas od oktobra do maja, ko je bila sezona zaključena, in za podelželski oder razmeroma visoko število; saj so se vrstile predstave nedeljo za nedeljo, praznik za praznikom; celo dve predstavi na en dan in menda ni bilo v sezoni nedelje ali pa praznika brez predstave.

Kljub priznanju za to veliko delavnost se pa ne morem obraniti vtiša, da je oder premalo služil svojemu pravemu cilju in namenu. Pri velikem številu skušenj in predstav in razmeroma majhnem številu moči — saj smo videli na odru vedno iste obraze — je razumljivo, da so bila nekatera dela slabo naštudirana in predstave slabo podane. Publikacija je odhajala od nekaterih predstav nezadovoljna, vsaj deloma, če ne vsa. — Prvi pogoj je pač dobro znanje in obvladanje vloge, pa tudi res lepi in čisti izgovarjavi pravilne slovenščine bo treba v prihodnji sezoni posvetiti več pažnje. Ker bi se pri našem odru rad ustavil še enkrat in to z gledišča ideje, hočem zaenkrat poudariti le to: Bolje manj, pa tisto dobro!

Pavla Arncž

Jesenice - Obrtniška ulica 3

Vedno sveže, fino čajno
pecivo in slaščice vseh
vrst nudi slaščičarna

Modno krojaštvo
KAVČIČ ZDRAVKO

Jesenice, Krekov trg

se vljudno priporoča za vsa
v krojaško stroko spada-
joča dela. Solidna postrežba.

Golobič Peter, Jesenice, Aljaževa cesta

Jezikovna dopisna šola na Jesenicah se prične s 15. sep-
tembrom 1936 s tečajji nemščine in esperanta.
Cene nizke. — Ponudbe na upravo lista „Na mejah“.

**Jože
Markež**

Na Murovi 13

Za električne insta-
lacije: Jože Markež,
Jesenice, telefon 638

Godina Betka
Jesenice, Krekov trg 3

Trgovlna z mešanim blagom od-
nosno specerija na Krekovem
trgu št. 3 se cenjenemu občin-
stvu najtopleje priporoča za obisk.

Postrežba točna, cene zmerne.
Vedno sveža zaloga.

**Ivan
Bernik**
Jesenice

Gospodsvetska cesta

Imam vedno sveže goveje
meso, teletino, svinjsko
meso, klobase, salame in
šunko, suho meso in sla-
nino po najnižjih dnevnih
cenah. Priporočam se za
obilen obisk!

Klabus Avgust

železnina

Jesenice

Barve, laki, cement, pečl, štedilniki.
Solidna postrežba!

Preden se odločite za nakup
manufakture, se prepri-
čajte o nizkih cenah ter
veliki izbiri blaga pri

Franc Brejc

Jesenice, Gospodsvetska c.

Dijakinje
meščanske šole

sprejmemo v celotno oskrbo

Mladinsko zavetišče

Jesenice, Krekov dom

Košir Jože

Jesenice, Gosposvetska c.

Manufaktura,
móda, konfekcija

J. PUČKO

Jesenice, Kralja Petra c.

Zaloga šivalnih strojev,
koles in ostalih delov

Philips radio aparatov

Ivan Levičnik Kranj — Jesenice

Urar in
juvelir

Velika zaloga ur, zlatnine,
srebrnine, optika itd. Za že-
nine in neveste znaten popust

Kupujem staro zlato in srebro

Naznanilo

Cenj. občinstvu vlijudno naznanjam,
da sem s 1. julijem t. l. prevzel modno
trgovino g. Janka Novaka na Jese-
nicah. — Zagotavljajoč cenj. občinstvu
za točno postrežbo, se priporočam

Bogataj Janko

Jesenice, Gosposvetska cesta 4

NOVE NIZKE CENE - NOVO BLAGO

Ceneno in dobro pre-
hrano, vina na debelo in
drobno dobite in kupite
najugodnejše v

LJUDSKI KUHINJI

**JESENICE
KREKOV DOM**

Pavlin Franc

Jesenice, Gosposvetska c.

Foto-ateljé

Izdeluje vse v fotografsko
stroko spadajoče izdelke:
portre, amaterska dela,
povečave, pokrajinske
razglednice in kino re-
klame po solidnih cenah.

ŠIPE ZA OKNA

vsakovrstna steklenina, otroške
vozičke. — Zelo poceni pri

Radoslavu Dolinarju

Jesenice, Gosposvetska cesta 11

GOGALA IVAN

KROJAŠTVO IN TRGOVINA

JESENICE - GOSPOSVETSKA CESTA

Priporoča vsakomur domač izdelek:

Gotove oblačilne predmete, domač izdelek, perilo,
nogavice, modni predmeti, štofi, kamgarni ter lastna
krojaška delavnica; izdeluje se po naročilu od najpre-
prosteje do najfinejših oblek, po zmerni ceni in točno

Hranilnica in posojilnica na Jesenicah

*obrestuje vse vloge do najvišje v zako-
nih določene meje. Nove vloge izplačuje
vedno promptno!*

BAHUN DRAGO

JESENICE, GOSPOSVETSKA CESTA

Pogrebni zavod
in mizarstvo
se priporoča.**GORJANC IGNACIJ**

JESENICE -- CERKVENA ULICA

„Parna pekarna“

ima najokusnejši kruh.

Kališnik Tomaž

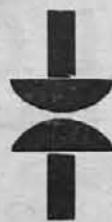
Jesenice, Gosposvetska 33

Splošno vrtnarstvo
se priporoča cenj. odje-
malcem. - Cene solidne

PARNA PEKARNA

Požanel Stanko, JeseniceGosposvetska cesta
priporoča pristni Turist - kruh

MEHANIČNA DELAVNICA

Morič Ignacij, Gosposvetska c.Izvršuje vsa mehani-
čna in ključavničarska
dela. - Cene solidne,
postrežba točna.**Zadrúžna
tiskarna**t. z. z. o. z. v Ljubljani
Tyrševa cesta 17se priporoča jeseniškim tvrdkam
za izdelavo vseh v knjigotiskarsko
stroko spadajočih del, ki jih izvrši
lepo, solidno in po nizkih cenah**Dobro blago, nizke cene**

v trgovini z mešanim blagom

RADOSLAV DOLINAR

Jesenice, Gosposvetska cesta 11

TORKAR FRANJA

JESENICE, UKOVA

Poslovalnica
mlekarske zadruge
„NAKLO“**Vavpotič Franc**
Jesenice, Ukova 2Zaloga otomanov,
divanov, žimnic
in drugih tapetniških izdelkov

Se priporoča

Zinka Bizjak-Kavčič
Jesenice, Krekov trgModna trgovina
Predtiskarija
Plesiranje
Entlanje
Ročna dela**I. delavsko konzumno
društvo na Jesenicah**s svojimi podružnicami na Savi,
Bledu, Dobravi in Javornikunudi svojim članom pri nakupu največje ugodnosti
in največji procentualni popust vsako leto.